

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Luottamus on suomalaisen yhteiskunnan liima ja myös turvallisuutekijä. Luottamus parantaa yhteiskunnan reagointikykyä erilaisissa kriisitilanteissa. Luottamusta puolestaan parantaa se, että tieto on julkista ja julkisten tehtävien hoidon asianmukaisuutta voidaan valvoa avoimen tiedon avulla. Siksi on tärkeää, että julkisuuslain salassapitopykälät rajoittavat tiedon julkisuutta vain välttämättömissä tilanteissa. Nyt monesti käytännössä ei punnita riittävästi salaamisen välttämättömyyttä. Esimerksi korruptio voi pysyä piilossa, koska pykälä ei tulkita julkisuuslähtöisesti.

Liikesalaisuus kaipaasi tarkempaa määrittelyä. Julkisuuslain 24 §:n kohdassa 20 ja monessa muussa kohdassa mainittu vahinkoedellytyslauseke sisältää julkisuusolettaman. Käytännössä julkisuusolettama jää liian usein sivuun. Siksi se olisi syytä kirjoittaa paremmin auki kyseisissä julkisuuslain kohdissa.

Julkisuuslain 24 §:n kohdassa 32 on määritelty salassapidon ala niin epätarkasti, että yksityiselämää suojataan sanavapauteen kuuluvan tiedonsaannin kustannuksella. Käytännössä on suojattu tietoja, joiden suojaaminen tuskin on välttämätöntä. Tällaisista epätarkoista ja laaja-alaisista salaamisperusteista pitäisi päästä tarkkarajaisempiin ilmaisuihin.

Samaan aikaan voi olla syytä harkita joidenkin kriittistä infrastruktuuria koskevien tietojen tarkempaa salaamista niiden suojaamisen kannalta välttämättömiltä osilta.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaillaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Hyvönen Eero
Julkisen sanan neuvosto